

***Neophron percnopterus* (Linnaeus, 1758)**

Ασπροπόρης, Egyptian Vulture

■ **Κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα:** Κρισίμως Κινδυνεύον CR [A2ac, C1]

■ **Κατηγορία κινδύνου διεθνής:** Κινδυνεύον EN

Summary: The Egyptian Vulture used to be a widespread and common summer breeding visitor all over the mainland and some islands but, following a continuous strong decline, is today a rare and local species, with a patchy distribution mainly in Thrace, Thessaly and Epirus and scattered individual pairs elsewhere (Handrinos & Akriotis 1997). Its current breeding population is estimated at 30-50 pairs, with negative trends. During passage, particularly in autumn, a few individuals may be seen moving across the south (Peloponnese, Crete etc). As is the case with the other vulture species also, the use of poisoned baits is the main cause for the decline of the species in the last four or five decades. Land use changes in traditional grazing practices in hilly and mountainous areas, in combination with recent improvements in disposal of rubbish, carriion, animal remains etc in agricultural areas, have caused additional problems to the decreasing population, while limiting factors in the winter range and possible chemical contamination require further investigation.

Εξάπλωση, πληθυσμιακά στοιχεία και τάσεις: Μέχρι τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ο ασπροπόρης ήταν κοινό και ευρύτατα διαδεδομένο είδος σε όλες τις πεδινές και ημιορεινές περιοχές της χώρας. Τα τελευταία 30-40 χρόνια όμως το είδος εμφανίζει σαφή και συνεχιζόμενη πληθυσμιακή μείωση. Η πρώτη εκτίμηση (τη δεκαετία του '80) υπολόγιζε τον αναπαραγόμενο στην Ελλάδα πληθυσμό σε 200-250 ζευγ. με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση στα Μετέωρα (Handrinos & Akriotis 1997). Την περίοδο 1994-2003 εκτιμήθηκε ότι υπήρχαν ακόμη 100-140 ζευγ., ενώ σήμερα ο συνολικός πληθυσμός δεν ξεπερνά τα 30-50 ζευγ., τα μισά εκ των οποίων απαντώνται στον Ν. Έβρου. Το είδος φωλιάζει επίσης στην Ήπειρο και στη Θεσσαλία, ενώ ελάχιστα, μεμονωμένα ζευγάρια παρατηρούνται σε άλλες περιοχές. Γενικά, υπάρχουν ιδιαίτερες δυσκολίες στον εντοπισμό των επικρατειών και στην παρακολούθηση του πληθυσμού του ασπροπόρη λόγω των χαμηλών πλέον πυκνοτήτων και της συμπεριφοράς του είδους. Κατά τη μετανάστευση, ιδιαίτερα το φθινόπωρο, μεμονωμένοι ασπροπόροι μετακινούνται προς το νότο πάνω από την Πελοπόννησο, την Κρήτη κ.ά. (Handrinos & Akriotis 1997).

Ποσοστό του πληθυσμού του είδους που βρίσκεται στην Ελλάδα: <1% του ευρωπαϊκού.

Οικολογία: Ο ασπροπόρης φωλιάζει μοναχικά σε πυκνότητες που ορίζονται από τις τοπικές συνθήκες τροφικής διαθεσιμότητας και καταλλήλων θέσεων φωλεοποίησης (βράχια). Σε τέτοιες ιδανικές περιπτώσεις το είδος σχηματίζει χαλαρές αποικίες, όπως παλαιότερα στα Μετέωρα. Κοινωνικός γύπας στους χώρους τροφοληψίας, τρέφεται σε μεγάλο ποσοστό με ψοφίμια και κάθε άλλο κατάλοιπο οργανικής προέλευσης, ακόμη και περιπτώματα θηλαστικών, ενώ η δίαιτά του συμπληρώνεται με μικρά σπονδυλόζωα (κυρίως χελώνες). Φτάνει στους χώρους αναπαραγωγής περί τα τέλη Μαρτίου και ξεκινά την επώαση των αβγών του (1-2, πολύ σπάνια 3) περί τα τέλη Απριλίου. Οι νεοσσοί εκκολάπτονται τον Ιούνιο αλλά παραμένουν στη φωλιά ως τις αρχές Σεπτεμβρίου. Δεν υπάρχουν αξιόπιστα δεδομένα για την αναπαραγωγική επιτυχία του είδους στην Ελλάδα, εκτιμάται όμως ότι είναι πολύ χαμηλή. Περί τα μέσα Σεπτεμβρίου ο κύριος όγκος του πληθυσμού αναχωρεί για την κεντρική Αφρική, μέσω του Βοσπόρου.

Απειλές: Σημαντικότερη απειλή για το είδος είναι η δευτερογενής δηλητηρίαση που προκαλείται από την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων κυρίως από κτηνοτρόφους. Επίσης οι αλλαγές χρήσεων γης και κυρίως η μείωση της εκτατικής κτηνοτροφίας, σε συνδυασμό με τις πρόσφατες αυστηρές κτηνιατρικές διατάξεις υγιεινής, περιορίζουν άμεσα τη διαθεσιμότητα τροφής, αφού ο ασπροπόρης τοπικά εξαρτίται από τις διάσπαρτες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και, τελευταία σε μεγάλο βαθμό, από τις ανοιχτές χωματερές, ειδικά όπου υπήρχε τακτική απόθεση νεκρών ζώων και υπολειμμάτων σφαγείων. Τέλος, περιστατικά λαθροθηρίας καθώς και η ενόχληση στους χώρους αναπαραγωγής (π.χ. αναρρίχηση, φωταγώγηση βράχων), επηρεάζουν πολύ αρνητικά τον ήδη κρίσιμα μικρό αναπαραγωγικό πληθυσμό της χώρας μας. Άγνωστοι παραμένουν τυχόν άλλοι αρνητικοί για το είδος παράγοντες, τόσο κατά τη μετανάστευση του όσο και στην Αφρική, όπου διαχειμάζει, ενώ δεδομένα από άλλες χώρες αποδεικνύουν επικίνδυνα μεγάλη συσσώρευση χημικών ουσιών σε νεοσσούς.

Μέτρα διατήρησης που υπάρχουν: Προστατευόμενο είδος, ολόκληρος σχεδόν ο αναπαραγόμενος στην Ελλάδα πληθυσμός απαντάται σε περιοχές του δικτύου ΖΕΠ/ Natura 2000. Ο πληθυσμός του Έβρου υποστηρίζεται από την ταϊστρα στο Ε.Π. Δαδιάς.

Μέτρα διατήρησης που απαιτούνται: Άμεση προτεραιότητα αποτελεί ο αυστηρός έλεγχος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και η συστηματική παροχή συμπληρωματικής τροφής (ταϊστρες) εκεί όπου το είδος χρησιμοποιούσε στο παρελθόν ανοιχτές χωματερές, όπως επίσης και κοντά σε κάθε απομονωμένη επικράτεια. Κάθε ΜΠΕ έργων που χωροθετούνται κοντά ή εντός των επικρατειών του είδους (π.χ. διάνοιξη δρόμων, χωροθέτηση αιολικών και υδροηλεκτρικών έργων, εγκατάσταση πυλώνων υψηλής τάσης) θα πρέπει να λαμβάνει απαραίτητα μέριμνα για την απόλυτη προστασία του χώρου φωλεοποίησης και της περιοχής τροφοληψίας του ασπροπόρη. Ακόμη, είναι επιτακτική η πλήρης έρευνα για τον εντοπισμό όλων των επικρατειών, καθώς και η επιστημόνη έρευνα της ιδιαίτερης βιολογίας του (δίαιτα, αναπαραγωγή, περιοριστικοί παράγοντες) καθώς και η διερεύνηση τυχόν άγνωστων ακόμη απειλών (π.χ. αντιβιοτικά, χημικές ουσίες στην τροφική αλυσίδα κτλ). Είναι τέλος απαραίτητη η ευαισθητοποίηση του κοινού, ιδιαίτερα των κτηνοτρόφων, κυνηγών και αγροτών.